

Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

www.nfunorge.org
Youngstorget 2B, 0181 Oslo
Postboks 8954, Youngstorget,
0028 Oslo
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www.facebook.com/NFU Norge

Oslo, 20.10.25

Høring om forslag til forsterket oppfølging for deltakere i varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift

Det vises til høringsnotat fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet som gjelder ovennevnte høring.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessen til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har ca. 8700 medlemmer.

NFU takker for muligheten til å komme med innspill til forslaget om å etablere en ny ordning for forsterket oppfølging for deltakere i varig tilrettelagt arbeid i ordinære virksomheter. Vi er i hovedsak positive departementets forslag. Vi ønsker likevel å kommentere enkelte punkter fra høringsnotatet.

Om prioritering av personer med utviklingshemming

NFU mener det er viktig at personer med utviklingshemming prioriteres når det kommer til oppfølging i VTA i ordinær virksomhet, og at dette burde presiseres tydelig.

NFU har de siste årene erfart at flere personer med utviklingshemming i større og større grad faller utenfor også når det kommer til VTA og VTA-O. NAKU viser i sitt høringssvar til at selv om det har vært en økning i antall tilgjengelige plasser, har dette ikke ført til at flere med utviklingshemming faktisk deltar i tiltaket. Vi erfarer at flere av våre medlemmer blir nedprioritert til tilrettelagte arbeidsplasser, til fordel for tiltaksdeltakere som ikke har utviklingshemming.

Som departementet også påpeker, er personer med utviklingshemming en gruppe som er marginalisert i det ordinære arbeidslivet, og mange har få andre muligheter til å være i arbeid. Det er derfor særlig viktig at denne gruppen prioriteres når det kommer til VTA og VTA-O. At personer med utviklingshemming skal prioriteres for den nye ordningen følger også av ordlyden i Stortingets anmodningsvedtak.

NFU mener også at det bør innføres et rapporteringskrav for å dokumentere hvor mange deltakere med utviklingshemming som tas inn i VTA-O, slik som HELT MED skriver i sitt høringssvar til denne høringen.

Om lønnsplikt

I høringsnotatets punkt 4.6 foreslår departementet at det skal stå i tiltaksforskriften §§ 14-7 og 14 A-5 at arbeidsgiver ikke har lønnsplikt. NFU mener at dette må fjernes fra forslaget, og at ordningen burde ha lønnsplikt.

De som er ansatt i VTA-O utfører arbeid for arbeidsgiverne sine, bidrar til verdiskaping i virksomheten, og burde motta kompensasjon for det, slik som andre arbeidstakere gjør. Dette er også i tråd med CRPD artikkel 27 som understreker at mennesker med funksjonsnedsettelse har rett til reelt og lønnet arbeid på lik linje med andre. Lønn signaliserer respekt og anerkjennelse, og mangel på lønn kan gjøre at arbeidsforholdet oppleves som mindreverdig.

På dette punktet ønsker vi også å vise til det HELT MED skriver i sitt høringssvar til denne høringen. Alle som har arbeid gjennom HELT MED mottar lønn fra arbeidsgiverne sine, og de erfarer at denne lønnsplikten nesten aldri har hindret arbeidsgivere i å ansette.

NFU mener derfor at forskriften burde stille krav om at ansatte i VTA-O skal motta lønn.

Om valgfrihet og brukerstyring

NFU mener videre at det er viktig at arbeidstakere og arbeidsgivere kan velge hvilken aktør de skal motta oppfølging fra i denne ordningen. Dette burde gjelde både ved inngåelse av arbeidsforholdet, og senere dersom man etter hvert blir misfornøyd med oppfølgingen. Dette vil sikre tillit, forutsigbarhet og kvalitet i oppfølgingen, og styrke sjansen for varige og gode arbeidsforhold.

Om funksjonsassistanse og arbeids- og utdanningsreiser

Til slutt, ønsker NFU å benytte anledningen til å komme med noen bemerkninger angående reglene om funksjonsassistanse og arbeids- og utdanningsreiser. Slik regelverket er i dag, er det ikke mulig for ansatte i VTA-O eller VTA å benytte seg av disse ordningene.

For personer med utviklingshemming utgjør transport ofte en barriere for å være i arbeid, også i varig tilrettelagt arbeid. All den tid VTA og VTA-O regnes som et fullverdig arbeidsforhold, mener NFU at de som er ansatt gjennom dette tiltaket også skal ha rett til arbeids- og utdanningsreiser dersom de har behov for det, på lik linje med andre arbeidstakere.

Funksjonsassistanse er en svært nyttig ordning for en stor gruppe mennesker med funksjonsnedsettelse. At denne ordningen ikke er tilgjengelig for arbeidstakere som har tilrettelagt arbeid gjennom VTA, gjør at mange som kunne vært i arbeid gjennom denne ordningen, ikke kan det likevel. Dette mener NFU er en diskriminerende praksis som må rettes opp i. Vi ber om at departementet tar med seg dette videre i arbeidet for et inkluderende og likestilt arbeidsliv.

Med vennlig hilsen,

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Inga Marie Tronsaune
Juridisk rådgiver